

ДИРЕКТИВА 1999/44/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 25 май 1999 година

относно някои аспекти на продажбата на потребителски стоки и свързаните с тях гаранции

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 95 от него,

като взеха предвид предложението на Комисията¹,

като взеха предвид становището на Икономическия и социален комитет²,

в съответствие с процедурата, предвидена в член 251 от Договора в съответствие със съвместния проект, одобрен от Помирителния комитет на 18 май 1998 г.³,

(1) Като имат предвид, че член 153, параграфи 1 и 3 от Договора предвиждат, че Общността следва да допринася за постигане високо ниво на защита на потребителите чрез мерките, които приема съгласно член 95 от него.

(2) Като имат предвид, че вътрешният пазар представлява област без вътрешни граници, в която свободното движение на стоки, лица, услуги и капитали е гарантирано; като имат предвид, че свободното движение на стоки се отнася не само до сделките на лица, извършвани в рамките на дейността им, но също така и до сделките на частни лица; като имат предвид, че това предполага потребителите - жители на една държава-членка да имат свобода да закупуват стоки на територията на друга държава-членка на основата на единен минимален списък от ясни правила, уреждащи продажбата на потребителски стоки.

(3) Като имат предвид, че в законодателството на държавите-членки относно продажбата на потребителски стоки съществува до известна степен несъответствие, в резултат на което националните пазари на потребителски стоки се различават един от друг и конкуренцията между продавачите може да бъде нарушена.

(4) Като имат предвид, че потребителите, които имат желание да се възползват от обширния пазар като закупуват стоки в държави-членки различни от държавата, в която живеят, играят основна роля в изграждането на вътрешния пазар; като имат предвид, че

¹ ОВ С 307, 16.10.1996 г., стр. 8 и ОВ С 148, 14.5.1998 г., стр. 12.

² ОВ С 66, 3.3.1997 г., стр. 5.

³ Становище на Европейския парламент от 10 март 1998 г. (ОВ С 104, 6.4.1998 г., стр. 30), Обща позиция на Съвета от 24 септември 1998 г. (ОВ С 333, 30.10.1998 г., стр. 46) и Решение на Европейския парламент от 17 декември 1998 г. (ОВ С 98, 9.4.1999 г., стр. 226,), Решение на Европейския парламент от 5 май 1999 г., Решение на Съвета от 17 май 1999 г.

изкуственото възстановяване на границите и разделянето на пазарите следва да бъде предотвратено; като имат предвид, че възможностите, предоставяни на потребителите са значително увеличени от новите информационни технологии, които позволяват бърз достъп до системите за разпространение в другите държави-членки или в трети страни; като имат предвид, че поради липсата на минимална хармонизация на правилата, уреждащи продажбата на потребителски стоки, съществува риск да бъде възпрепятствано развитието на продажбата на стоки чрез средствата на новите технологии за комуникация от разстояние.

(5) Като имат предвид, че създаването на общ списък от минимални правила на потребителско право, което е валидно независимо от това къде в Общността са закупени стоките, увеличава доверието на потребителите и им дава възможност да се възползват максимално от вътрешния пазар.

(6) Като имат предвид, че основните трудности, пред които са изправени потребителите и основният източник на спорове с продавачите се отнасят до несъответствие на стоките с договора; като имат предвид, следователно, че е целесъобразно да се сближат вътрешните законодателства, уреждащи продажбата на потребителски стоки в това отношение, без, все пак, да се накърняват разпоредбите и принципите от вътрешното право, свързани с договорната и извъндоговорна отговорност.

(7) Като имат предвид, че стоките трябва, преди всичко, да отговарят на договорните спецификации; като имат предвид, че принципът на съответствие с договора може да бъде считан за общ за различните национални правни традиции; като имат предвид, че според някои национални правни традиции може да е невъзможно да се разчита изключително на този принцип за осигуряване едно минимално ниво защита на потребителите; като имат предвид, че според тези правни традиции, и по-специално, допълнителните вътрешни разпоредби могат да спомогнат да се гарантира защита на потребителя в случаите, когато страните не са съгласували специални договорни условия, или когато страните са сключили договорни условия или споразумения, които пряко или непряко отнемат или ограничават правата на потребителя, и които, доколкото са резултат от настоящата директива, не са задължителни за потребителя.

(8) Като имат предвид, че с цел да улесни прилагането на принципа на съответствие с договора, е полезно да се въведе оборима презумпция за съответствие с договора, обхващаща най-общите случаи; като имат предвид, че тази презумпция не ограничава принципа за свобода на договаряне; като имат предвид, освен това, че при отсъствието на специални договорни условия, както и в случаите, когато се прилага минималната защитна клауза, компонентите, посочени в презумпцията, могат да се използват за определяне липсата на съответствие на стоките с договора; като имат предвид, че качеството и представянето, които потребителите могат основателно да очакват зависят *inter alia* от това дали стоките са нови или втора употреба; като имат предвид, че компонентите, посочени в презумпцията са кумулативно дадени; като имат предвид, че ако обстоятелствата в конкретния случай правят някой отделен компонент очевидно неподходящ, останалите елементи на презумпцията се прилагат въпреки това.

(9) Като имат предвид, че продавачът следва да бъде пряко отговорен пред потребителя за съответствието на стоките с договора; като имат предвид, че това е традиционното решение заложено в законодателните разпоредби на държавите-членки; като имат предвид, че въпреки това продавачът има правото, както е предвидено във вътрешното законодателство, да търси обезщетение от производителя, предишен продавач в същата верига от договори или от всеки друг посредник, освен ако не се е отказал от това право; като имат предвид, че настоящата директива не засяга принципа на свободното договаряне между продавача, производителя, предишен продавач или всеки друг посредник; като имат предвид, че правилата, уреждащи от кого и как продавачът може да поиска обезщетение се определят от националното законодателство.

(10) Като имат предвид, че в случай на несъответствие на стоките с договора, потребителите следва да имат право стоките да им бъдат възстановени в състояние, което съответства на договора безплатно, като избере ремонт или замяна, или ако това е невъзможно, цената да бъде намалена или договорът анулиран.

(11) Като имат предвид, че потребителят на първо място може да поиска от продавача да ремонтира стоките или да ги замени, освен ако подобна компенсация е невъзможна или непропорционална; като имат предвид, че следва да бъде преценено обективно дали една компенсация е пропорционална; като имат предвид, че една компенсация би била непропорционална, ако, в сравнение с другата компенсация, налага неразумни разходи; като имат предвид, че за да се определи дали разходите са неразумни, разходите за един вид компенсация следва да са значително по-високи от разходите за друг вид компенсация.

(12) Като имат предвид, че в случаите, когато липсва съответствие с договора, продавачът винаги може да предложи на потребителя като разрешение на спора всяка възможна компенсация; като имат предвид, че от потребителя зависи дали да приеме или откаже това предложение.

(13) Като имат предвид, че с цел да позволи на потребителите да се възползват от вътрешния пазар и да закупуват потребителски стоки в друга държава-членка, е препоръчително, в интерес на потребителите, производителите на потребителски стоки, които се предлагат на пазара в няколко държави-членки да приложат към продукта списък, в който е включен поне един адрес за контакт във всяка държава-членка, в която продуктът се предлага на пазара.

(14) Като имат предвид, че позоваването на времето на доставка не означава, че държавите-членки трябва да променят правилата си за прехвърляне на риска.

(15) Като имат предвид, че държавите-членки могат да вземат мерки всяко възстановяване на сума на потребителя да бъде намалено, за да се вземе предвид употребата на стоките от страна на потребителя от момента на доставката им; като имат предвид, че подробни мерки, чрез които се постига анулиране на договора могат да бъдат постановени от националното законодателство.

(16) Като имат предвид, че специфичният характер на стоките втора употреба прави замяната им невъзможна в повечето случаи; като имат предвид, следователно, че правото на потребителя на замяна на тези продукти, е неприложимо в повечето случаи; като имат предвид, че за подобни продукти, държавите-членки могат да позволят на страните да договорят съкратен период на отговорност.

(17) Като имат предвид, че е целесъобразно да се ограничи във времето периодът, в който продавачът е отговорен за всяка липса на съответствие, съществуваща в момента на доставка на стоките; като имат предвид, че държавите-членки могат също така да постановят ограничение на периода, по време на който потребителите имат право да упражнят своите права, при условие, че подобен период не изтича по-рано от две години от моментът на доставката; като имат предвид, че когато, според вътрешното законодателство, моментът, от който започва ограничителния период не е моментът на доставка на стоките, общата продължителност на ограничителния период, постановена от вътрешното законодателство не може да е по-кратък от две години от момента на доставката.

(18) Като имат предвид, че държавите-членки могат да постановят спиране или прекъсване на периода, по време на който всеки вид несъответствие трябва да бъде установено и на ограничителния период, при необходимост и в съответствие с тяхното национално законодателство, в случай на ремонт, замяна или преговори между продавача и потребителя с оглед на приятелско уреждане на спора.

(19) Като имат предвид, че на държавите-членки следва да се позволи да определят период, по време на който потребителят трябва да информира продавача за всяка липса на съответствие; като имат предвид, че държавите-членки могат да осигурят по-високо ниво на защита на потребителите като не приложат това задължение; като имат предвид, че при всички случаи потребителите в цялата Общност следва да имат на разположение не по-малко от два месеца, по време на които да информират продавача за съществуващата липса на съответствие.

(20) Като имат предвид, че държавите-членки следва да защитят потребителите, пазаруващи зад граница, от неизгодното положение, в което подобен период може да ги постави; като имат предвид, че всички държави-членки следва да информират Комисията за прилагането на тази разпоредба; като имат предвид, че Комисията следва да наблюдава ефекта, който различното прилагане на тази разпоредба оказва върху потребителите и вътрешния пазар; като имат предвид, че информацията относно прилагането на тази разпоредба от една държава-членка следва да бъде на разположение на другите държави-членки и на потребителите и потребителските организации в цялата Общност; като имат предвид, че, следователно, резюме на положението във всички държави-членки следва да бъде публикувано в *Официален вестник на Европейските общности*.

(21) Като имат предвид, че за някои категории стоки, установена практика на продавачите и производителите е предлагането на гаранции за дефекти на стоките, които

са установени в един определен период; като имат предвид, че тази практика може да стимулира конкуренцията; като имат предвид, че въпреки, че подобни гаранции са предвидени в закона маркетингови инструменти, те не трябва да подвеждат потребителя; като имат предвид, че за да се гарантира, че потребителите не са подвеждани, гаранциите трябва да съдържат някои данни, включително заявление, че гаранцията не се отразява на законните права на потребителя.

(22) Като имат предвид, че страните не могат, по общо съгласие, да ограничат или отнемат правата, гарантирани на потребителите, тъй като в противен случай се възпрепятства предоставяната правна защита; като имат предвид, че този принцип следва също така да се прилага и за клаузите, които предполагат, че потребителят е бил наясно с всякаква липса на съответствие на потребителските стоки, която е била налице в момента на сключване на договора; като имат предвид, че защитата, предоставяна на потребителите по силата на настоящата директива, следва да не бъде намалявана на основание, че законодателството, на държава, която не е членка, е избрано за приложимо към договора.

(23) Като има предвид, че в тази област законодателството и съдебната практика, в различните държави-членки показват, че съществува растяща загриженост за осигуряване на високо ниво на защита на потребителите. Като имат предвид, че в контекста на тази тенденция и въз основа на опита, придобит при прилагането на настоящата директива, може би е необходимо да се предвиди по-цялостна хармонизация, особено чрез предвиждане на пряка отговорност на производителя за дефектите, за които е отговорен.

(24) Като имат предвид, че на държавите-членки следва да се позволи да приемат и прилагат по-строги разпоредби в областта, уредена с настоящата директива, за да осигурят още по-високо ниво на защита на потребителите.

(25) Като има предвид, че в съответствие с препоръка на Комисията от 30 март 1998 г. относно принципите, прилагани за органите, отговорни за извън-съдебното уреждане на потребителски спорове⁴, държавите-членки могат да създават органи, които гарантират безпристрастно и ефективно разглеждане на оплаквания с национален и трансграничен контекст, и които потребителите могат да използват като посредници.

(26) Като има предвид, че с цел да се защитят колективните интереси на потребителите е целесъобразно настоящата директива да бъде включена в списъка от директиви, съдържащ се в приложението към Директива 98/27/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 1998 г., относно съдебните разпореджения във връзка със защитата интересите на потребителите⁵,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

⁴ ОВ L 115, 17.4.1998 г., стр. 31.

⁵ ОВ L 166, 11.6.1998 г., стр. 51.

Член 1

Обхват и дефиниции

1. Целта на настоящата директива е сближаването на законовите, подзаконовите и административни разпоредби на държавите-членки относно някои аспекти на продажбата на потребителски стоки и свързаните с тях гаранции с цел да се осигури еднакво минимално ниво на защита на потребителите в контекста на вътрешния пазар.

2. По смисъла на настоящата директива:

- а) *потребител*: означава всяко физическо лице, което, при договорите, предмет на настоящата директива, действа за цели, които не са свързани с неговата търговия, работа или професия;
- б) *потребителски стоки*: означава всяка материална движима вещ, с изключение на:
 - стоки, продавани при съдебно изпълнение или по друг начин по силата на закона;
 - вода и газ, когато те не се предлагат за продажба в ограничен обем или определено количество;
 - електроенергия;
- в) *продавач*: означава всяко физическо или юридическо лице, което, по договор, продава потребителски стоки като част от неговата търговия, занятие или професия;
- г) *производител*: означава производител на потребителски стоки, вносител на потребителски стоки на територията на Общността или всяко лице, което претендира да бъде производител чрез поставяне на своето име, търговска марка или друг отличителен знак върху потребителската стока;
- д) *гаранция*: означава всяко действие на продавач или производител, в полза на потребител, предоставено без допълнително заплащане, за възстановяване на заплатената цена или за замяна, ремонт или обработка на потребителски стоки, по какъвто и да е начин, ако те не отговарят на спецификациите, обявени в гаранционната карта или в свързаните с това реклами;
- е) *ремонт*: означава, привеждането, в случай на липса на съответствие, на потребителските стоки в съответствие с договора за продажба;

3. Държавите-членки могат да постановят, че изразът „потребителски стоки” не включва стоките втора употреба, продавани на публични търгове, когато потребителите имат възможност да присъствуват лично на продажбата;

4. Договорите за доставка на потребителски стоки, които са изработени или произведени, също се считат за договори за продажба по смисъла на настоящата директива.

Член 2

Съответствие с договора

1. Продавачът трябва да достави на потребителя стоки, които са в съответствие с договора.

2. Счита се, че потребителските стоки са в съответствие с договора, ако те:

- а) съответстват на описанието, дадено от продавача и притежават качествата на стоките, които продавачът е предоставил на потребителя като мостра или модел;
- б) са подходящи за всяка специфична цел, за която потребителят ги изисква, и която той е съобщил на продавача в момента на сключване на договора, и която продавачът е приел;
- в) са подходящи за целите, за които обикновено се използват стоки от същия вид;
- г) демонстрират качеството и представянето, които са обичайни за стоки от същия вид и които потребителят може основателно да очаква, предвид характера на стоките и като се вземат предвид всички публични изявления относно специфичните характеристики на стоките, направени от продавача, производителя или негов представител, и по-специално при рекламата или върху етикетировката.

3. Не се счита, за липса на съответствие по смисъла на настоящия член, ако в момента на сключване на договора потребителят осъзнава, или не може основателно да не осъзнава, липсата на съответствие, или ако липсата на съответствие се дължи на материали, предоставени от потребителя.

4. Продавачът не трябва да се обвързва с публични изявления, като посочените в параграф 2, буква г), ако той:

- докаже, че не е, или не може основателно да се очаква да е бил, осведомен за въпросното изявление,
- докаже, че в момента на сключване на договора, изявлението е коригирано, или

- докаже, че решението за закупуване на потребителските стоки не може да е повлияно от изявлението.

5. Всяка липса на съответствие като резултат от неправилно инсталиране на потребителските стоки се счита за еквивалентно на липсата на съответствие на самите стоки, ако инсталирането представлява част от договора за продажба на стоките и стоките са инсталирани от продавача или това е негова отговорност. Този принцип се прилага еднакво, ако продукт, предназначен за инсталиране от потребителя, се инсталира от него, и неправилното му инсталиране се дължи на недостатък в инструкцията за инсталиране.

Член 3

Права на потребителя

1. Продавачът е отговорен пред потребителя за всяка липса на съответствие, която съществува в момента на доставка на стоките.

2. В случай на липса на съответствие, потребителят има право стоките бъдат приведени в състояние на съответствие безплатно чрез ремонт или замяна, в съответствие с параграф 3, или да получи подходящо намаление на цената или договарят да бъде анулиран по отношение на тези стоки, в съответствие с параграфи 5 и 6.

3. На първо място, потребителят може да поиска продавача да ремонтира стоките или той може да поиска продавача да ги замени, и в двата случая безплатно, освен ако това е невъзможно или несъответно.

Счита се, че една компенсация е несъответна, ако тя налага на продавача разходи, които, в сравнение с друга алтернативна компенсация, са неразумни, като се вземе предвид:

- стойността, която стоките биха имали, ако не съществуваше липса на съответствие,
- значимостта на липсата на съответствие, и
- дали алтернативната компенсация може да бъде осъществена без значително неудобство за потребителя.

Всеки ремонт или замяна се извършва в разумен срок и без значително неудобство за потребителя, като се взема предвид характера на стоките и целта, за която потребителя изисква стоките.

4. Терминът „безплатно” в параграфи 2 и 3 се отнася до необходимите разходи, направени за привеждане на стоките в съответствие с договора и по-специално разходите за пощенски услуги, труд и материали.

5. Потребителят може да поиска подходящо намаление на цената или да анулира договора:

- ако потребителят няма право на ремонт и замяна, или
- ако продавачът не е предоставил компенсацията в разумен срок, или
- ако продавачът не е предоставил компенсацията без значително неудобство за потребителя.

6. Потребителят няма право да анулира договора, ако липсата на съответствие е незначителна.

Член 4

Право на възстановяване

Когато крайният продавач е отговорен пред потребителя, поради липса на съответствие в резултат от действие или пропуск на производителя, предишен продавач в същата верига от договори или всеки друг посредник, крайният продавач има правото да търси възстановяване от лицето или лицата, отговорни в договорната верига. Лицето или лицата, които са отговорни, и от които крайният продавач може да потърси възстановяване, заедно с всички подходящи действия и условия за прилагането им, се определят от националното право.

Член 5

Срокове

1. Продавачът е отговорен по силата на член 3, когато липсата на съответствие бъде установена до две години след доставката на стоките. Ако, по силата на вътрешното законодателство, правата, постановени в член 3, параграф 2) са предмет на ограничителен период, този период не изтича в рамките на срок от две години от момента на доставката.

2. Държавите-членки могат да предвидят, че с цел да се възползува от своите права, потребителят трябва да информира продавача за липсата на съответствие в срок от два месеца след датата, на която е забелязал подобна липса на съответствие.

Държавите-членки информират Комисията за прилагането на този параграф. Комисията наблюдава ефекта, който прилагането на тази възможност от държавите-членки оказва върху потребителите и вътрешния пазар.

Не по-късно от 7 януари 2003 г., Комисията изготвя доклад за прилагането на този параграф от държавите-членки. Докладът се публикува в *Официален вестник на Европейските общности*.

3. Освен ако не е предвидено друго, всяка липса на съответствие, която бъде установена в срок от шест месеца след доставката на стоките, се счита за съществувала в момента на доставката, освен ако тази презумпция е несъвместима с характера на стоките или характера на несъответствието.

Член 6

Гаранции

1. Гаранцията е правно обвързваща за предложилото я лице съгласно условията, обявени в заявлението за гаранция и свързаната реклама.

2. Гаранцията :

- определя, че потребителят има законни права, по силата на прилаганото вътрешно законодателство, уреждащо продажбата на потребителски стоки и изяснява, че тези права не са засегнати от гаранцията,

- обявява на ясен, разбираем език съдържанието на гаранцията и съществените особености, необходими за отпращане на оплаквания по силата на гаранцията, особено продължителността и териториалното покритие на гаранцията, както и името и адреса на гаранта.

3. По молба на потребителя, гаранцията се предоставя в писмена форма или като част от друга дълготрайна среда, налична или достъпна за него.

4. На своята територия, държавата-членка, в която потребителските стоки се предлагат на пазара може, в съответствие с правилата на Договора, да предвиди гаранцията да бъде изготвена на един или повече езици, които тя избира от официалните езици на Общността.

5. Ако една гаранция нарушава изискванията на параграфи 2, 3 и 4, валидността на тази гаранция няма да бъде засегната по никакъв начин, и потребителят може, въпреки това, да разчита на гаранцията и да изиска спазването ѝ.

Член 7

Обвързващ характер

1. Всички договорни условия или споразумения, сключени с продавача преди липсата на съответствие да стане известна на продавача, които пряко или непряко отнемат или ограничават правата на потребителя, произтичащи от настоящата

Директива, както е предвидено от националното законодателство, не са обвързващи за потребителя.

Държавите-членки могат да предвидят в случаите на стоки втора употреба, продавачът и потребителят да могат да договорят договорни условия или споразумения, които предвиждат период на отговорност на продавача, по-кратък от постановения в член 5, параграф 1. Подобен период не може да бъде по-кратък от една година.

2. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че потребителите не са лишени от защитата, предоставена им от настоящата директива в резултат на избор на законодателство, на държава, която не е членка, за законодателство, приложимо по договора, когато договърът е непосредствено свързан с териториите на държавите-членки.

Член 8

Национално законодателство и минимална защита

1. Правата, произтичащи от настоящата директива се прилагат без да накърняват другите права, на които потребителят може да се позове съгласно националните правила, регулиращи договорната и извъндоговорна отговорност.

2. Държавите-членки могат приемат или запазят в сила по-строги разпоредби, в съответствие с Договора, в областта, уредена от настоящата директива, за да гарантират още по-високо ниво на защита на потребителите.

Член 9

Държавите-членки предприемат необходимите мерки за информиране на потребителите относно националното законодателство, транспониращо настоящата директива и поощрява, при необходимост, професионалните организации да информират потребителите относно техните права.

Член 10

Приложението към Директива 98/27/ЕО завършва, както следва:

- „10. Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 май 1999 г., относно някои аспекти на продажбата на потребителски стоки и свързаните с тях гаранции (ОВ L 171, 7.7.1999 г., стр.12)

Член 11

Транспониране

1. Държавите-членки въвеждат в сила закони, подзакони и административни разпоредби необходими, за да се съобразят с настоящата директива не по-късно от 1 януари 2002 г. Те незабавно информират Комисията за това.

Когато държавите-членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условието и редът на позоваване се определят от държавите-членки.

2. Държавите-членки съобщават на Комисията текста на разпоредбите от националното си законодателство в областта, регулирана от настоящата директива.

Член 12

Преглед

Не по-късно от 7 юли 2006 г. Комисията прави преглед на прилагането на настоящата директива и предоставя на Европейския парламент и на Съвета доклад за това. В доклада се проучва, *inter alia*, възможността за въвеждане на пряка отговорност на производителите и, при необходимост, се правят предложения.

Член 13

Влизане в сила

Настоящата директива влиза сила в деня на публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейските общности*.

Член 14

Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите-членки.

Съставено в Брюксел на 25 май 1999 година.

За Европейския парламент:
Председател
J.M. GIL-ROBLES

За Съвета:
Председател
H. EICHEL